

löses i vatten, men utsväller deri till ett halft genomskinligt slem.

VÅXTSYRA, f. 1. (kem.) Syra med sammansatt radikal, färdigbildad i växtriket.

VÅXTSYSTEM, växtsystäm, n. 5. o. 5. Vetenskapligt ordnad uppställning af växtrikets alster. *Linnés v.*

VÅXTTRÅD, m. 2. Se *Växtfiber*. — S. m. (utan plur.) Trådämnet hos växterna, då trädarne lätt kunna skiljas ifrån hvarandra.

VÅXTÄMNE, n. 4. 1) (kem.) Eget ämne hos växterna. — 2) (bot.) Den delen af ett frö, hvarur den nya växten vid fröets groning utvecklar sig.

VÖLUSPA, s. Benämning på ett af qvädena i den äldre Eddan. Betyder egentligen: Valans eller den visas spådom.

VÖLYA, f. 1. (i fornspråket) Spåqvinna.

VÖRDA, v. a. 1. (isl. *Virda*, värdera, åsätta värde) Högt akta och ära. *V. sina föräldrar. V. Gud. — Vördande, n. 4.*

VÖRDIG, a. 2. Som väcker, ingifver vördnad. *En v. man. V-t skägg. V. min. Se v. ut.* Är äfven en titel, som gifves lägre prester, såsom t. ex. adjunkter.

VÖRDIGHET, f. 3. Egenskapen att vara vördig; vördig min, vördigt utseende. *Eders v.*, titel, som fordom gafs lägre prester.

VÖRDIGT, adv. På ett vördigt sätt.

VÖRDNAD, m. sing. 1) Känsla af högsta aktning. *Bära ell. hysa v. för någon. Han väcker v. Betyga någon sin v. Med v. tänka på någon. Med all v. för,* oakadt all den vörd-

nad jag hyser för, t. ex.: *Med all v. för hans snille, kan jag likväl ej dela hans åsikter i detta ämne.* I slutet af bref brukas såsom artighetsformel: *Jag förblifver med v., med all v., med mycken v. en ödmjuk tjänare.* — 2) Betygande af denna känsla. *Visa någon gudomlig v.* Brukas ofta i bref, vid helsningar, t. ex.: *Anmäl ell. frambär min v. för din far. Jag ber om anmälan of min v., af min djupa v. för N. N.*

VÖRDNADSBETYGELSE, f. 3. Betygande af vördnad.

VÖRDNADSBJUDANDE, a. 1. Som bjuder, ovilkorligt ingifver vördnad. *Ett v. ansigte.*

VÖRDNADSFULL, a. 2. Som känner eller är uttryck af djup vördnad. *V. nalkas någon. V. min.*

VÖRDNADSFULLT, adv. Med djup vördnad.

VÖRDNADSOFFER, n. 5. (fig.) Offer, gård af vördnad; vördnadsbetygelse.

VÖRDNADSVÄRD, a. 2. Som förtjenar vördnad. *En v. gubbe.*

VÖRDSAM, a. 2. Ganska aktningsfull.

VÖRDSAMMELIGEN, adv. eller

VÖRDSAMT, adv. Med största aktning.

VÖRT, vör't, m. sing. Den söta, angenäma vätska, som vid bryggning först erhålles af maltet.

VÖRTBRÖD, n. 5. Bröd, hvars deg blifvit knådat med vört.

VÖRTSIRAP, m. 3. Vört, inkokt till siraps tjocklek.

W.

W, vé, n. 4. Medljudande bokstaf, den tjugondetredje i svenska alfabetet, egentligen det enkla V fördubbladt. Brukades fordom en tid, isynnerhet under 13:de århundradet, allmänt för enkelt v. Bibehålles numera endast i så kallad svensk skrifstil och i fraktur-bokstil. Deremot i engelsk skrifstil och antiqva-bokstil är numera enkelt v allmänt brukligt, utom i vissa utländska, mest tyska ord och namn, der *w* nyttjas, såsom *Willenberg, Willstock*. Äfven bibehålles merendels W i början af svenska namn, t. ex.: *Westerstrand, Wellerstedt, Wallin*, af några äfven inuti ordet, t. ex.: *Arwid, Arwidsson*.

WHIG, ui'ggh, m. pl. *Whigs*. *Whigs* är benämningen på ett politiskt parti uti England, hvars anhängare, i motsats till Torys, ursprungligen hyllade frisinade regerings-grundsatser.

WHISKEY, ui'ski, n. sing. Ett starkt kornbrännvin, som tillverkas isynnerhet uti Irland.

WHIST, se *Vist*.

WIENERLACK, vi'n'r-läck, n. sing. eller WIENERRÖDT, vi'n'r-rö'tt, n. sing. Se *Florentinertack*.

WIRRWARR, se *Virrvarr*.

WISMUTH, se *Vismut*.

WOLWOD, se *Vojvod*.

WOLFRAM, se *Volfram*.

WOLTHÄTER, våltä't'r, m. 2. pl. *wolthätrar*. (tyskt ord) 1) Vålgörare. — 2) (i Sverige, fäm.) Den, som på offentligt ställe betalar för en eller flera andra, hvad de förtärt.

WOODSÖRT, hvüdds ör't, f. 3. Ormbunkslägtet Woodsia.

WURST, se *Vurst*. — *Hans Wurst* (tyskt ord), benämning på en fordom stående, grotesk komisk roll på den tyska skådebanan. Pickelhäring, cyckelmakare. Brukas äfven bildligt, för att beteckna tyska nationen.

X.

X, äcks, n. 5. 1) Medljudande bokstaf, den tjugondefjerde i svenska alfabetet. Uttalas som

cks, t. ex.: *Vax, växa, blixt, yxa*. Bibehålles i ord af främmande upprinnelse, såsom: *Reflexion*,